

Datum: 2023-09-14

Motion om att sätta upp en minnesplakett vid Sveders herr – som fungerade som en motståndscentral när nazisterna ockuperade Norge.

Sveders herr i Arvika hade en stor betydelse för norska motståndsrörelsen under ockupationen av Norge 1940–1945. Butiken låg strategiskt bra till på den viktiga sträckan mellan Oslo - Stockholm. Butiksägaren Helmer Sveder var en hedersman som de norska motståndsmännen litade fullt ut på, och här fick de på olika sätt hjälp och stöttning i kampen mot nazisterna som "stulit" deras land. I butiken planlade de lokala motståndsmännen Helmer Sveder, Östen Nilsson och Arne Nilsson med flera sina insatser. Alla tre nämnda fick efter kriget fina utmärkelser för sina insatser för Norge – men det hade de ingen aning om vid den här tiden. De bara agerade och gjorde det som krävdes för att hjälpa broderfolket och sina vänner i Norge, som de exempelvis lärt känna genom idrotten. Att ge stöd och hjälp till norrmännen var dock ingen enkel uppgift, nazister och tysksympatisörer fanns överallt. Även i Arvika.

Helmer Sveder och Östen Nilsson förmedlade ut uppdragen som kom både från London och Norge till agenter och kurirer. De såg till att vapen, ammunition, utrustning, paket och andra försändelser levererades till de olika motståndsrörelserna i Norge. Östen Nilsson, bankdirektören var en av de första svenskarna som kom att engagera sig i norrmännens kamp mot ockupationsmakten och han började redan i april 1940. När kriget bröt ut tog Östen en lastbil och åkte till Norma ammunitionsfabrik där han lastade lastbilen full med ammunition som han sedan körde till gränsen. Östen ordnade också med kartor över de kurirrutterna som motståndsmännen använde för att ta sig över gränsen. Motståndsarbetet på Sveders herr pågick alla dagar i veckan, på kvällar, nätter och helger. På dagarna fick de se upp för nazister och nazistsympatisörer som rörde sig på Arvikas gator. Eftersom butiken var så viktig för motståndsrörelsen i Norge är butiken idag ett "hemligt" turistmål. Norska medborgare som känner till butikens historia och betydelse har i många år besökt butiken. Även svenskarna har blivit fler de senaste åren eftersom det har stått en del om butiken i flera böcker om denna för Norge så viktiga verksamhet. Arvika kommun borde därför vara behjälpliga med att sätta upp en minnesplakett vid den klassiska klädaffären. På många platser i Norge finns statyer och minnesplaketter efter motståndsmän och händelser under kriget. Det är dags att Arvika kommun gör detsamma och uppmärksammar denna viktiga del av historien som utspelade sig mitt i Arvika.

Yrkar därför:

Att; Arvika kommun ordnar så att det kommer upp en minnesplakett vid Sveders herr för de beundransvärda insatser som utfördes i lokalen när vårt grannland stod i brand.

ARVIKAPARTIET

Lars-Olof Gävert, Dalen den 14 september 2023